

Наша СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 42 (1245) 21 КАСТРЫЧНІКА 2015 г.

БЕЛАРУСІ ПАТРЭБНА СВЯТА ПЧАЛЯРА

У Беларусі адзін за адным выходзяць і паступаюць у продаж самыя розныя календары. У іх ёсць усё: самыя розныя даты, юбілеі, святы - рэлігійныя, свецкія і савецкія. Ёсць Дзень маці, Дзень пажылых людзей, Дзень пазіі, дні работнікаў розных галін прамысловасці, Дзень будаўніка, Дзень пажарнай службы і г.д.

Аднак жа ні ў адным календары няма Дня пчаляра. І гэта пры тым, што борці ў беларускіх лясах з'явіліся не адно тысячагоддзя таму назад, з'явіліся раней, чым першыя беларускія гарады. Каштоўнасць і карыснасць мёду была добра вядомая нашым продкам. Прыгадаем хаця б, што цела першай беларускай святой Ефрасінні Полацкай пасля яе смерці ў Святой Зямлі вязлі адтуль у труне, залітай мёдам.

Нельга сказаць, каб бортнікаў, а пасля пчаляроў не шанавалі на Беларусі. І шанавалі і любілі. Мёдам і частаваліся і лячыліся. Воск і за мяжу вазілі, і самі выкарыстоўвалі.

Пчолы ўдзячнымі грамадзянамі змешчаны на гербах г. Клімавічы, г. Чэрвень, пас. Відзы Віцебскай вобласці, на гербах гарадоў у іншых краінах-суседзях Беларусі.

Неафіцыйнае свята мёду праваслаўныя жыхары краіны спрабуюць адзначаць на Мядовы спас 14 жніўня, калі рэкамендуецца асвячаць свежы мёд. Католікі таксама маюць поўную магчымасць адзначаць свята мёду на Зельну 15 жніўня, калі асвячаюцца плады палёў і садоў.

Але прафесійнага свята пчаляра, як такога няма, а яно павінна быць хутчэй свецкім, чым рэлігійным, каб хоць пчол не падзялілі па веравызнаннях.

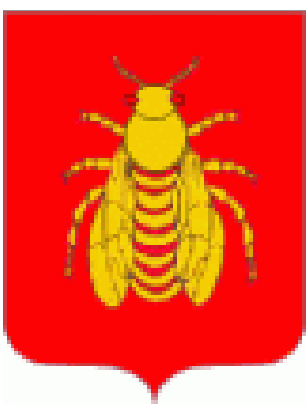
Уверасні 2014 года ў Адзіным дзяржаўным рэестры пад нумарам 591513708 быў

Герб Клімавічаў

Герб Чэрвеня

Герб Відзаў

зарэгістраваны Саюз пчалярскіх арганізацый "БелАпіЮніян". Саюз з'яўляецца найбуйнейшым аб'яднаннем пчаляроў Рэспублікі Беларусь, як вытворцаў пчалярскай прадукцыі, так і камерцыйных арганізацый па рэалізацыі пчалярскага інвентару і пчолапрадуктаў.

Асноўная мэта саюза - падтрымліваць пчаляроў нашай краіны, спрыяць павялічэнню колькасці пчоласем'яў у краіне, укараняць сучасныя тэхналогіі пчалярства, амалоджваць пчалярскую галіну, павышаць яе прэстыж, ствараць новыя працоўныя месцы, папулярызаваць занятак пчалярствам, у тым ліку ў навучальных установах, а таксама паліпашаць якасць беларускага мёду і пчолапрадуктаў з наступным выходам на сусветны рынак.

Заснавальнікі Саюза пчалярскіх арганізацый і юрыдычныя асобы, якія супрацоўнічаюць з ім у пчалярскай галіне Беларусі прынялі аднагалосна рашэнне аб заснаванні свята пчаляроў. Яго з'яўленне ў календары святаў Беларусі паспрыяе адраджэнню старажытных хрысціянскіх традыцый і будзе папулярызаваць занятак пчалярствам.

Саюз прапануе прызначыць свята на апошнюю суботу верасня кожнага года як Дзень пчаляроў, каб ужо можна было не толькі святкаваць, а і падводзіць вынікі пчалярскага сезону ў нашай краіне.

Аднак, каб свята на законных падставах трапіла ў календары, патрэбны ці то Указ Прэзідэнта краіны, ці пастанова Савета Міністраў, а таму важна, каб Саюз пчалярскіх арганізацый "БелАпіЮніян" падтрымалі пчалярскія масы або "пчалярская шляхта", як называе беларускіх пчаляроў старшыня Саюза капелан Уладзіслаў Завальнюк.

І наогул дзяржаве трэба было б звярнуць увагу на пчалярства, тады б на нашых кірмашах прадаваўся б не башкірскі ці алтайскі мёд, а віцебскі ды гомельскі, гарадзенскі ды берасцейскі, не кажучы ўжо пра клімавіцкі ды чэрвеньскі.

Яраслаў Грынкевіч.

130 гадоў з дня нараджэння Алеся Бурбіса

Аляксандр (Алесь) Лаўрэнавіч БУРБІС, псеўд. А. В., Стары Піліп (20 кастрычніка 1885, Вільня - 20 сакавіка 1922, Менск) - беларускі грамадска-палітычны дзеяч, публіцыст, актёр і рэжысёр. Адзін з пачынальнікаў беларускага тэатра, аўтар даследаванняў па эканамічнай геаграфіі, гісторыі і этнаграфіі Беларусі.

Алесь Бурбіс нарадзіўся ў Вільні. Заснавальнік Віленскай арганізацыі Беларускай Рэвалюцыйнай Грамады, член ЦК Беларускай Сацыялістычнай Грамады (1903). Адзін з кіраўнікоў рэвалюцыйнага руху на Ковеншчыне (1905), кіраўнік рэвалюцыйнай "Мейшагольскай рэспублікі" (1905).

Удзельнік рэвалюцыі 1905-07 гадоў. У жніўні 1906 г. арыштаваны і да 1909 г. зняволены ў турме.

Пасля жыві і дзейнічаў у Вільні, працаваў у Віленскім таварыстве сельскай гаспадаркі. Па яго ініцыятыве 12 лютага 1910 адбылася Першая беларуская вечарынка ў Віль-

ні. З 1915 у Народным банку ў Маскве. Стваральнік і старшыня Маскоўскай арганізацыі БСГ (1917), удзельнік з'езду беларускіх грамадскіх дзеячаў (Менск, сакавік 1917). У 1918 консул Беларускай Народнай Рэспублікі ў Маскве. З лютага 1919 г. - у ВСНГ РСФСР, з траўня 1919 г. - у Наркамземе Літоўска-Беларускай ССР.

Член камісіі Мархлеўскага па пытаннях Рызжскага міру. Адзін з рэдактараў "Савецкай Беларусі" ў Смаленску. Член Камуністычнай партыі з 1921 г. З ліпеня 1921 г. намеснік наркама замежных спраў БССР. Член ЦК БССР у 1921-22 гг. Удзельнічаў у распрацоўцы дагаворнай умовы паміж БССР і РСФСР, адзін з беларускіх падпісальнікаў Акту аб утварэнні СССР.

Выступаў у абарону самастойнасці Савецкай Беларусі, яе тэрытарыяльнай цэласнасці, культурна-духоўнай самастойнасці. Прапагандаваў неабходнасць кансалідацыі ўсіх плыняў беларускага нацыянальнага руху, у т.л. на эміграцыі.

Яго ідэі, погляды і дзейнасць паўплывалі на фарміраванне дзяржаўнай палітыкі БССР у 1920-я гг., спрыялі ўзбудненню тэрыторыі БССР.

Друкаваўся ў "Нашай Ніве" пад рознымі псеўданімамі. Аўтар шэрагу артыкулаў па нацыянальна-вызвольным пытанні (пасля лютага 1917), прац па гісторыі, этнаграфіі і эканоміцы Беларусі.

Хварэў на сухоты, ад якіх рана памёр.

Вікіпедыя.

125 гадоў з дня нараджэння Сяргея Палуяна

Сяргей Епіфанавіч ПАЛУЯН (19 кастрычніка 1890, мястэчка Брагін Рэчыц-

кага павета Менскай губерні - 20 красавіка 1910, Кіеў) - беларускі пісьменнік, публіцыст, літаратуразнавец.

Вучыўся ў Мазырскай прагімназіі, дзе зблізіўся з рэвалюцыянерамі, распаўсюджваў улёткі, пракламацыі, удзельнічаў у мітынгх. Пасля быў накіраваны ў гімназію ў Мітаве. У 1908 годзе ўвайшоў у кіроўны орган БСГ. Праз канфлікт з бацькам, які не падтрымоўваў рэвалюцыйную дзейнасць сына, з'ехаў у гэтым самым годзе ў Кіеў.

Аўтар праязічных тво-

раў "Вёска", вершаў у прозе "Хрыстос уваскрэс" і іншых. Адзін з заснавальнікаў беларускай прафесійнай літаратурнай крытыкі. Аўтар артыкула "Аб нацыянальнай школе ў Беларусі", рэцэнзіі на кнігу "Другое чытанне для дзетак беларусаў" Я. Коласа. Складаў бел. хрэстаматыю для дзяцей.

С. Палуяну прысвечаны паэма "Курган" і верш Я. Купалы "Памяці С. Палуяна", зборнік "Вянок" і некалькі вершаў М. Багдановіча, верш у прозе "Раны" Ядвігіна Ш.

Вікіпедыя.

Мікалаю Даніловічу - 60

ДАНІЛОВІЧ Мікалай Аляксандравіч, доктар філалагічных навук, прафесар кафедры беларускага і супастаўляльнага мовазнаўства Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы. Нардзіўся 21 кастрычніка 1955 года на Гарадзеншчыне. Асноўныя кірункі навуковых даследаванняў - лексікалогія і фразеалогія беларускай мовы, супастаўляльная фразеалогія, беларуская дыялекталогія,

методыка выкладання мовы, лінгвістычнае краязнаўства. Апублікаваў больш за 220 навуковых прац (у іх ліку 3 манаграфіі, 10 навучальных дапаможнікаў, 2 слоўнікі). Узнагароджаны Ганаровымі граматамі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь (1992, 2005), медалём ГрДУ імя Янкі Купалы "За заслугі".

(Інтэрв'ю з Мікалаем Даніловічам чытайце на ст. 2.)

"Будзьма!"

27 кастрычніка (аўторак) адбудуцца заняткі гістарычнай школы з Алегам Трусавым "Гісторыя ў падзеях і малюнках" Пачатак - 18.00 гадзін. Румянцава, 13. Уваход вольны.

ISSN 2073-7033

Беларускі нацыянальны касцюм

(Працяг. Пачатак у папярэдніх нумарах.)

Святочным і прадстаўнічым сімвалам улады вялікага князя (караля) з XIII ст. былі каштоўныя карона і каронастафанас. Карона-стафанас мела нізкую туллю і ўпрыгожвалася ў цэнтры крыжам і дзвюма прымацаванымі падвескамі-перпендуламі (ніжамі з каштоўнага металу ці перлаў).

Баяры і мяшчане ВКЛ насілі шапку конусападобнай

формы - "шлык", а таксама "каўпакі" і "каптуры", якія былі цалкам з футра ці сукна, падбітага футрам.

Сярод магнатаў была пашыранай ва ўжытку маленькая шапачка пад назвай "ялмынка", "ермынка", "елмынка", "ялмынка", якую насілі пад іншага роду шапкай. Такая шапачка была тыповай шапкай духавенства, мела невялікі памер і толькі прыкрывала макаўку.

Саламяныя капелюшы

(брылі) у XVII-XIX стст. былі летнім галаўным уборам сялян, гараджан і нават сярэдняможнай шляхты на вёсцы. Яны выкарыстоўваліся побач з лёгкімі шапкамі з тканіны блакітнага колеру. Саламяныя шапкі пляліся з жытняй ці пшанічнай саломы, радзей - з чароту. Заможнае дваранства ў XIX ст. адмовілася ад саламянага капелюша.

У XVIII - пачатку XIX ст. шляхта насіла канфедэраткі, якія аздабляліся часта пер'ямі рэдкіх птушак. У XIX ст. сярод заможнага дваранства ў моду ўвайшлі капелюшы цыліндрычнай формы ("цыліндры"). Цыліндры былі з шырокімі закручанымі ці вузкімі плоскімі палямі, іх форма часта змянялася.

Традыцыйным зімовым мужчынскім галаўным

уборам селяніна была шапка-вушанка ("вушанка", "зімка", "аблавуха", "аблавушка"), якую шылі з аўчыны ці футра лісіцы, зайца, вавёркі, ваўка. Да паўсферычнай асновы шапкі-вушанкі прышывалі 4 крылы ("вухі"). Пярэднія і заднія крылы паднімалі і завязвалі зверху на макаўцы, а бакавыя - пад падбародкам. Аблавуха была вельмі цёплай і цяжкай (важыла да чатырох фунтаў). Зверху аблавуху пакрывалі сукном хатняй вытворчасці, а часам (для большай цеплыні) падбівалі пакляй ці лямцам, - і тады яна нагадвала старажытную трохвуголку з адрэзаным ці загнутым пярэднім вуглом. Для замацоўвання на галаве на вушы і шыю спускаліся адвароты, якія задзіралі ўверх ці завязвалі дадаткова шнуркамі.

Зімовыя галаўныя ўборы сялян і мяшчан, гравюра XIX ст.

Мікалай Паўлавіч Сапега (каля 1525-1599). Партрэт 1709 г.

Васіль Цяпінскі ў шапцы часоў Адраджэння. Партрэт пачатку XVI ст.

Якуб Тэадор Кунцэвіч. Партрэт 1660-х гг.

Граф Аляксандр Францішак Хадкевіч (1776-1838) у канфедэратцы. Малюнак 1822 г.

У канцы XIX ст. сярод традыцыйных галаўных убораў сялян сустракалася "капуза" - вельмі высокая і значных памераў шапка, якая шылася са скуры маладога ягняці. "Вушы" капюзы ў сцюжу завязвалі пад падбародкам, а ў цёплае надвор'е - падымалі і завязвалі зверху. Сяляне называлі

Брыль

Саламяны капялюш, які насілі як сяляне, так і заможная шляхта на вёсцы. Мастак Іван Хруцкі, 1830-ыя гг.

капузу шапкай у "паўтара бараны".

Фуражкі-картузы хутка распаўсюдзіліся сярод сялян і сталі асноўным уборам мужчын у пачатку XX ст. Іх насілі і дарослыя, і дзеці. Картуз меў прыгожы каляровы аток, каляны казырок, што надавала гаспадару сур'ёзны і ўрачысты выгляд. У другой палове XX ст. фуражка па-

ступова страціла сваё былое бытавое значэнне і стала галаўным уборам для супрацоўнікаў (вайскоўцаў, пагранічнікаў, мытнікаў і г.д.). У гэты ж час з'явіўся новы галаўны ўбор - "кепка", шытая з сукна ці палатна і папулярная да сённяшняга часу.

(Працяг у наступным нумары.)

